

DÜNYACA ÜNLÜ SANATÇI RYAN GANDER'IN İSTANBUL'DAKİ İLK KİŞİSEL SERGİSİ AÇILDI

Pilevneli Dolapdere'deki *Pussies and Places* sergisi, Gander'ın Türkiye'deki ilk kişisel sergisi ve gündelik hayatın sosyopolitik kodlarına yeni bir mercek tutuyor

Çağdaş sanatın en zeki, en oyunbaz isimlerinden Ryan Gander'ın Türkiye'deki ilk kişisel sergisi *Pussies and Places*, Pilevneli Dolapdere'de 13 Aralık'a kadar devam ediyor. Kedilerden yer adlarına uzanan yerleştirmelerin yer aldığı sergi, Gander'ın oyunbaz ama bir o kadar da sert politik dilinin izini sürüyor; sanatçının gündelik hayatı sosyolojik, politik ve kavramsal bir laboratuvar gibi kullanan pratiğini İstanbul'un ritmi, sokakları ve kedileriyle çarpıştırıyor.

Turner Prize'a aday gösterilmemesinden Londra'daki *British Art Show* seçkilerine kadar geniş bir uluslararası görünürlüğe sahip olan Gander, yıllardır farklı disiplinlerde ürettiği eserleriyle pek çok ödül aldı. Kavramsal sanata mizah, sezgisellik ve keskin bir düşünsel derinlik kazandırmasıyla bilinen sanatçı, bu sergide de kamusal/özel alan, içeride/dışarıda olma hali, insan/insan olmayan ayrımı gibi toplumsal sınırları kediler üzerinden yeniden düşünüyor. Gander, *Pussies and Places*'ta sokak kedilerinin şehrin mimarisine ve gündelik hayatına nasıl sızdığını, aidiyet duygusuna nasıl etki ettiğini ve mekanla kurduğumuz ilişkileri nasıl yeniden tanımladığını inceliyor. Ryan Gander'la konuştuk.

“Çağdaş sanatta hiçbir şey tek başına var olmaz”

***Pussies and Places*, İstanbul'daki ilk kişisel serginiz. Şehrin ritmi, sokakları ve kedileri bu serginin düşünsel yapısına nasıl sızdı?**

Gerçek şu ki, çağdaş sanatta hiçbir şey tek başına var olmaz. Bu işi uzun zamandır yapmak istiyordum ve İstanbul'daki ve diğer şehirlerdeki kedilerin tarihini biliyordum; belgeseller izlemiş, okumalar yapmıştım. Yani iş aslında nereye gideceğini bilmeden tasarlandı ama şehre gideceğini öğrendiğimde orada yapmam çok mantıklı geldi. Tuhaf olan şu ki, bir heykeli bir yere yerleştirirken, kedilerin şehre yaptığı en büyük katkı ya da şehir kedileriyle kurdukları ortaklık, benim kedilerimin de şehirdeki kediler gibi tamamen doğal bir şekilde konumlanması. Bu sanat mekanında büyük bir şeydir. Sanat bağlamında eserler genellikle kürasyon, mekandaki kompozisyon, görünürlük ve insanların esere nasıl baktığı üzerinden yerleştirilir. Yani sanatın sunulmasının belirli bir yön-

Sergideki kedilerin mekandaki konumlanması ve kompozisyonu, gerçek kediler davranıyormuşçasına doğal.

BU SERGİ KEDİLERİ SANATLA BULUŞTURUYOR

temi vardır; serginin nasıl asılacağına dair kodlar ve kurallar vardır. Ama kedilerle bunu yapmak zorunda değilsiniz. Bu yüzden kedilerin mekandaki konumlanması ve kompozisyonu, gerçek kediler davranıyormuşçasına doğal. Bu da sergide bulunmayı, diğer galerilerdeki gibi 'sanat yerleştirilmiş bir sanat ortamı'ndan çok daha tanıdık ve evcil hissettiriyor. Bir anda elitist olmayan, dikkat çekici bir atmosfer yaratıyor çünkü kediler sanki kendi yerlerini kendileri bulmuş gibi duruyorlar. Bir küratörün ya da sanatçının otoritesi tarafından oraya konmuş değil. İzleyici manipüle edilmemiş oluyor. Bunu gerçekten çok seviyorum.

Farklı ölçeklerdeki birtakım varlıkları -sokak kedileri, yer adları, animatronik bir kuş gibi- aynı anlatı içinde birleştirirken sizi yönlendiren temel fikir neydi?

Eserleri üretme sürecinde ve farklı türdeki işleri bir araya getirirken fark ettiğim temel nokta, içeride olan ile dışarıda olanın sosyolojisiydi. Bu nedenle sergi, kamusal ve özel alanla; kendimizi nerede "içeride" ya da "yabancı" hissettiğimizle; hangi alanları tanıdık ya da "ev" olarak gördüğümüzle ve bizi davet edilmiş, edilmemiş; hoş karşılanmış, karşılanmamış; içeride, dışarıda; kamusal, özel; görünür, görünmez; insan, insan olmayan gibi hissettiren sosyolojik sınırlarla çok ilgili. İnsan-insan olmayan ayrımı iki şekilde okunabilir: Toplumsal olarak aşağı konumlandırılan, örneğin bir "serseri" gibi görülen insanlar olabilir; ya da kedilerle insanlar

arasındaki farkı ve ortaklığı anlatabilir. Bu yüzden kedileri bir antagonisteye dönüştürebilir ya da insan davranışlarının bir metaforu olarak kullanabilirsiniz. Dolayısıyla sergi aslında çok sosyolojik. Görünüşte çok güvenli, komik, sevimli bir estetik barındırır da sosyolojik açıdan okumaya başladığınızda inanılmaz derecede politik ve sert bir tarafı var.

Sergi, aidiyet ve mekan duygusunu sorguluyor ve bunu gündelik olana işaretle yapıyor. Bu noktada gündelik olan, üretim pratiğinize nasıl etki ediyor?

Her şey tamamen gündelik hayatla ilgili. Biliyorum, başka dünyalara aittik hissi yaratarak kaçış sunan birçok sanatçı var. Ama ben daha çok bu dünyayla ilgileniyorum. Bence dünya, çok sıradan, sıkıcı ve öyle bir merak ve neşeye dolu ki, fanteziye bakmaya gerek yok. Benim için fantezi dikkat dağıtıcı; insanların kaçış için fanteziye yöneldiğini biliyorum ama ben bir unicorn'dan çok sokak köpeğinin işaret ettiği şeyle ilgileniyorum. Dünya, görsel olan ve olmayan, henüz okunmamış, üzerine düşülmemiş, çözülmemiş şeylerle doluyken, neden yeni bir fantezi icat edesiniz ki? Sanatın pek çok rolü var ama benim için sanatın rolü, hepimizin etrafımızdaki dünyaya daha fazla dikkat etmesini sağlamak ve sahip olduğumuz zamanı gündelik hayatın sosyopolitik ve olgusal nüanslarına yatırım yapmak. Dünya oldukça olağanüstü aslında fakat çoğumuz sanki gözlerimiz kapalı yürüyormuş gibi

yaşıyoruz, onları ancak bir galeriye girdiğimizde açıyoruz. Oysa elbette, galeri dışındaki dünya mekanla çok daha derin bir ilişki kuruyor. •

Sergi

13 Aralık'a dek
Pilevneli
Dolapdere'de.

ESİN
HAMAMCI

esinhamamci@gmail.com

Chowmahalla Sarayı'nın nadir tekstil parçaları

WOVEN LEGACIES: CELEBRATING INDIA'S TEXTILE HERITAGE SERGİSİ HİNDİSTAN'DAN MASALSI BİR RÜZGAR TAŞIYOR

***Woven Legacies: Celebrating India's Textile Heritage* sergisinde; Serra Oruç küratörlüğünde, Chowmahalla Sarayı'ndan gelen nadide tekstil eserler İstanbul'da izleyiciyle buluşuyor**

Chowmahalla Sarayı koleksiyonundan nadide eserler ile çağdaş tasarımcıların yeni yorumlarını bir araya getiren *Woven Legacies: Celebrating India's Textile Heritage* sergisi, Hindistan'ın köklü zanaat kültürünü İstanbul'a taşıyan, tarihsel miras ile çağdaş tasarım arasında güçlü bir bağ kuran özel bir sergi. Küratör Serra Oruç tarafından hazırlanan sergi, Metrohan'ın özgün mimarisinde Chowmahalla Sarayı'ndan gelen 18. ve 19. yüzyıla ait şal, kaftan ve sari örneklerini modern tasarımcıların 'slow fashion' yaklaşımıyla harmanladığı yeni üretimlerle bir araya getiriyor. Serra Oruç'la konuştuk.

Esra Şah'ın zarif hikayesi

Koleksiyon kime ait?

Öncelikle Esra Şah ve Chowmahalla Sarayı ilişkisinden bahsedeyim. Esra Şah'ın zarif hikayesi Hindistan-Türkiye kültürel bağlarının en nadide örneklerinden biri. Haydarabat, Hindistan'ın en kalkınmış bölgelerinden biri olarak bilinir ve iki ülke arasındaki ilişkilerin temelleri yüz yıl öncesine dayanır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu yıllarda, Abdülmecid Efendi ve ailesi Avrupa'ya sığınmak zorunda kalmış; bu dönemde en büyük desteği ise dönemin Nizami Mir Osman Ali Khan ailesinden görmüşler. Asaleti ve entelektüel duruşuyla tüm dünyada hayranlık uyandıran Abdülmecid Efendi, Nizam'ın aile ile yakınlaşma isteğini güçlendirmiş. Bu bağlamda Nizam, oğullarını Abdülmecid Efendi'nin kızı Dürrüşehver Sultan ve yeğeni Nilüfer Sultan ile evlendirerek kendi itibarını da yükselttiğine inanmış. Türk adetlerine

Serra Oruç

bağlılığıyla bilinen Dürrüşehver Sultan, oğullarının da Türk kızlarıyla evlenmesini arzu ediyordu. Türkiye'ye yaptığı bir ziyaret sırasında Esra Birgen ile tanışınca onun bu role çok uygun olduğunu düşündü. Neticesinde Esra Birgen, 8. Nizam Mukarram Şah ile evlenerek Esra Şah unvanını aldı. Esra Şah, yetiştirilme tarzı ve zarafeti sayesinde, saray yaşamına kısa sürede uyum sağladı. Bugün, Londra ve İstanbul arasında yaşayan Esra Şah, bir dönemin Haydarabat hayatına yön veren bu ailenin kültürel mirasını yaşatmak için büyük gayret göstermektedir. Onun girişimleri sayesinde iki önemli saray yok olmaktan kurtulmuş; gerçekleştirilen kapsamlı restorasyonla Chowmahalla Sarayı, 1947'den bu yana yapılan en büyük dönüşüm projesi-

rinden biri olarak UNESCO Dünya Mirası listesine girmiştir. Serginin araştırma sürecinde karşıma çıkan bu hikaye, aradığım kültürel bağlantının vücut bulmuş haliydi. Esra Şah ile hemen temasa geçtik ve kendisinin Chowmahalla Sarayı'ndan ailenin giyindiği tekstillerden oluşan küçük bir koleksiyonu sergilemek istemesi temayı oluşturdu.

Sergide hangi türlerden toplam kaç eser görebiliyoruz?

Sergide Hindistan'da üretilmiş 18. ve 19. yüzyıllardan antika şal ve kaftanlar, Haydarabat Chowmahalla Sarayı koleksiyonundan nadide parçalar, geleneksel dokuma ve işleme teknikleri korunarak üretilmiş yeni şallar ile sari ve geleneksel kıyafetlerden oluşan yaklaşık 50 eser var. Bu koleksiyonun Hindistan'ın kültürel hafızasındaki önemi ise Hintli tasarımcıların tarih ve kültürlerine sahip çıkmayı temel bir ilke edinmelerinde, fabrikasyon üretimin hakim olduğu dünyada el yapımı üretimin değerini ısrarla vurgulamalarında ve kimi zaman en kaliteli yünlerle, kimi zaman göz alıcı işleme teknikleriyle bugünün görsel dünyasına yeni imgeler kazandırmalarında yatıyor. Tasarımın gücü de tüm bu hikyeleri tek bir nefeste yeni bir anlayışta yoğurabilmesinden geliyor. •

Maslak'ta yepyeni bir sanat alanı

İstanbul'un en hareketli semtlerinden biri olan Maslak'ta, sanatseverler için yeni ve dikkat çekici bir adres yer alıyor: Maslak 310. Atatürk Oto Sanayi içinde konumlanan ve mimari konsepti Kadir Akorak tarafından tasarlanan bu yeni küratöryal alanın ilk sergisi, 29 Aralık'ta açılacak olan *Rastlaşma*. Sergi 15 sanatçının resim, heykel ve enstasyonlardan geniş bir seçkiyi bir araya getiriyor.

Mekan, çağdaş sanatın farklı disiplinleri bir araya getirerek çağdaş sanat meraklıları için yeni bir buluşma noktası haline geliyor. Maslak 310 içinde yer alan design shop ve çeşitli deneyim alanlarıyla da ilgi çekiyor. •

Sergi

29 Aralık 2025
10 Ocak 2026
tarihleri arasında
Maslak 310'da
görebilirsiniz.